

Mieszkania z usługami i mieszkania ze wsparciem

Rekomendacje grupy niezależnych ekspertów ds. rozwoju usług społecznych i zdrowotnych Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN

6 grudnia 2023 r. Minister Funduszy i Polityki Regionalnej przyjął znowelizowane **Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027**, wprowadzając zmiany wynikające ze znowelizowanych przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które weszły w życie 1 listopada 2023 r. Wprowadzono zgodnie z ustawą pojęcie i definicje mieszkań wspomaganych i mieszkań treningowych. Ponadto Wytyczne EFS+ wprowadziły pojęcie „innych mieszkań, w których są oferowane usługi społeczne i wsparcie osób je zamieszkujących, zwanych dalej „mieszkaniami z usługami/ze wsparciem”. Zgodnie z Wytycznymi EFS+ (Sekcja 4.3.3. Usługi w mieszkaniach, pkt 7) „w przypadku realizacji wsparcia w mieszkaniach z usługami/ze wsparciem, IZ RP w porozumieniu z właściwym ROPS określa minimalny standard tych usług”. **Nienaruszalne są tylko zasady dotyczące maksymalnej liczby osób w mieszkaniu, liczby osób przypadających na jeden pokój, jak również kwestia koncentracji mieszkań i ich lokalizacji.**

Z uwagi na powstałe wątpliwości co do zdefiniowania tej usługi mieszkaniowej oraz roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego w realizacji tej usługi przekazujemy niniejsze rekomendacje, które przedstawiają możliwość zróżnicowanego podejścia w zależności od potrzeb lokalnych oraz potrzeb mieszkańców jak również roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego w ich realizacji.

Propozycja uporządkowania tej usługi opiera się na stosowanych już w praktyce doświadczeniach lokalnych. Mieszkania ze wsparciem oparte są przede wszystkim na systemie mieszkaniowym (umowa najmu) i są „wyższym” etapem reintegracji, związanym z wyższym poziomem niezależności i samodzielności życiowej. Mieszkania z usługami kierowane są do osób, które potrzebują bardziej intensywnego wsparcia i pośrednictwa w administrowaniu i korzystaniu z mieszkania. Jednocześnie usługa ta wypełnia luki mieszkań treningowych i wspomaganych np. szersze są funkcje interwencyjne (gdzie nie trzeba prowadzić treningu bo osoby są z interwencji), ochronne (np. dla osób doświadczających przemocy albo ofiar handlu ludźmi, gdzie mieszkania muszą być ukryte i tajne) czy opiekuńcze (dla osób potrzebujących całodobowego wsparcia).

Zwracamy jednak uwagę, że zgodnie z przywołanymi wyżej zapisami Wytycznych EFS+, to „IZ RP w porozumieniu z właściwym ROPS określa minimalny standard tych usług”, który w zależności od potrzeb danego województwa, może się różnić od założeń wskazanych w tych rekomendacjach.

I. Mieszkania ze wsparciem

Mieszkania ze wsparciem co do zasady to inna forma usług realizowanych w lokalnych społecznościach niż mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane zdefiniowane w ustawie o pomocy społecznej.

Mieszkanie ze wsparciem to forma usługi realizowanej w lokalnej społeczności w zakresie zapewnienia lub utrzymania mieszkania oraz zapewnienia usług towarzyszących umożliwiających prowadzenie niezależnego życia, samodzielne funkcjonowanie lub wspierających osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W mieszkaniach ze wsparciem oferowane są usługi społeczne, a w razie potrzeby również zdrowotne (świadczone na zasadach ogólnych wynikających z *Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce* i Wytycznych EFS+) oraz wsparcie osób je zamieszkujące.

Mieszkania ze wsparciem to przede wszystkim **usługa zapewnienia mieszkania i wsparcia w zamieszkiwaniu na podstawie umowy najmu**. Oznacza to, że osoba korzystająca z mieszkania ze wsparciem **zawiera lub posiada standardową umowę najmu zapewniającą prawa i obowiązki lokatorskie**. Umowa najmu określona jest w oparciu o zapisy przepisów m.in.

- ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny,
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. 2023 poz. 725 z późn. zm.),
- oraz w oparciu o zapisy w prawa lokalnego.

Jednocześnie na podstawie ustawy o pomocy społecznej lub innych ustaw i programów mieszkańcy mogą być objęci wsparciem, które zapewnia jednostka samorządu terytorialnego lub organizacja pozarządowa. Na usługi i wsparcie realizowane w mieszkaniu ze wsparciem możliwe jest zawarcie oddzielnego kontraktu lub programu.

Mieszkania ze wsparciem mogą mieć różną formę własności m.in. mogą to **być mieszkania publiczne w tym gminne mieszkania komunalne lub mieszkania Skarbu Państwa, mogą to także być mieszkania prywatne osób fizycznych**.

Mieszkania ze wsparciem mogą być wynajmowane zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego jak i organizacje pozarządowe, a także przez inne podmioty, w tym Społeczne Agencje Najmu.

Mieszkania ze wsparciem to usługi w społeczności lokalnej które polegać mogą na wynajęciu lokalu mieszkalnego i zapewnieniu niezbędnego wsparcia jak i wsparciu w zamieszkiwaniu wraz z zapewnieniem usług społecznych i zdrowotnych (na zasadach ogólnych). W praktyce oznacza to, że możliwe jest zawieranie umów najmu i udostępnianie mieszkań, jak i wspieranie osób, które mają już umowy najmu i korzystają z mieszkań, jednak potrzebują wsparcia (np. osoby wcześniej doświadczające bezdomności).

Grupami docelowymi mieszkań ze wsparciem mogą być przede wszystkim:

- osoby w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością;
- osoby z niepełnosprawnością;
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym wymagające całodobowej opieki;
- osoby wychodzące i opuszczające system pieczy zastępczej lub instytucje dla dzieci i młodzieży;
- osoby starsze;
- osoby z problemami zdrowia psychicznego;
- osoby objęte ochroną międzynarodową lub ochroną krajową.

Główną potrzebą, na którą odpowiadają mieszkania ze wsparciem jest docelowo zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych oraz integracja społeczna osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub osób potrzebujących wsparcia poprzez ich włączenie społeczne z wykorzystaniem zasobów lokalnej społeczności.

Główne cele dla realizacji mieszkań ze wsparciem jest zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa mieszkaniowego, niezależne życie, zdrowienie i dobrostan a także integracja społeczna.

W mieszkaniach ze wsparciem nie obowiązuje skierowanie i decyzja administracyjna stosowane w systemie pomocy społecznej.

Mieszkania z ze wsparciem mogą mieć formułę długoterminową, a nawet docelową, jak również tymczasową i przejściową.

Przykłady grup korzystających z mieszkań ze wsparciem:

- Osoba doświadczająca bezdomności wspierana zgodnie z metodą Najpierw Mieszkanie powinna trafić do mieszkania ze standardową umową najmu (wymóg metody). Nie ma takiej możliwości w mieszkaniu treningowym czy wspomaganym - wymagane jest wprowadzenie i prowadzenie mieszkań ze wsparciem.

- Osoba z niepełnosprawnością intelektualną z wyższym zakresem niezależności i samodzielności życiowej, które zgodnie z konwencją chce korzystać z pełni praw — opcją dla takich osób jest mieszkanie ze wsparciem ze standardową umową najmu, która wspomaga realizację miękkich kryteriów usług w lokalnych społecznościach czyli: zindywidualizowanie wsparcia, ciągłość wsparcia, nie zmuszanie do zamieszkiwania wspólnego, brak izolacji i integracja ze społecznością sąsiedzką, własny wybór i samostanowienie.

Mieszkania ze wsparciem muszą realizować wszystkie zasady ich dotyczące określone w Wytycznych EFS+.

II. Mieszkania z usługami

To mieszkania, których formuła funkcjonowania jest oparta o rozwiązania dotyczące mieszkań treningowych i wspomaganych, ale otwiera się na nowe podmioty prowadzące i nowe grupy odbiorców wsparcia. **Wprost wskazuje także istotne funkcje tych mieszkań (np. interwencyjne, ochronne, opiekuńcze, wytchnieniowe, readaptacyjne), które nie wynikają bezpośrednio z rozwiązań ustawowych. Mogą być zatem znacznie bardziej elastyczne w kontekście dostarczanych usług dopasowując je do indywidualnych potrzeb. Dotyczy to w szczególności osób będących odbiorcami mieszkań z usługami oraz określenia, iż liczba godzin wsparcia oraz rodzajów wsparcia powinna być stosowania elastycznie i być zindywidualizowana zgodnie z potrzebami.**

Odbiorcami mieszkań z usługami mogą być analogicznie jak w przypadku mieszkań treningowych i wspomaganych, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, osoby pełnoletnie, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby bezdomne, osoby opuszczające pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcy, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Ponadto odbiorcami usług w mieszkaniu z usługami mogą być:

- osoby niepełnoletnie, która wymagają opieki lub opieki całodobowej w związku z koniecznością zapewnienia rodzinie lub opiekunom wsparcia wytchnieniowego oraz osoby niepełnoletnie między 15 a 18 rokiem życia przebywające w systemie pieczy zastępczej, które potrzebują trenować samodzielność i niezależność przed opuszczeniem systemu pieczy zastępczej na stałe.

- osoby pełnoletnie wymagające usług w zakresie opieki całodobowej,
- osoby w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością wg definicji z Wytycznych EFS+ (która jest szersza niż definicja stosowana w ustawie o pomocy społecznej).

Mieszkania z usługami kierowane są do osób, które potrzebują bardziej intensywnego wsparcia i pośrednictwa w administrowaniu i korzystaniu z mieszkania. Jednocześnie usługa ta wypełnia luki mieszkań treningowych i wspomaganych np. szersze są funkcje np. interwencyjne (gdzie nie trzeba prowadzić treningu bo osoby są z interwencji), ochronne (np. dla osób doświadczających przemocy albo ofiar handlu ludźmi, gdzie mieszkania muszą być ukryte i tajne) czy opiekuńcze (dla osób potrzebujących całodobowego wsparcia).

Przykłady grup korzystających z mieszkań z usługami:

Osoba doświadczająca bezdomności, starsza, z niepełnosprawnościami, ubezwłasnowolniona. Najczęściej uznaje się będzie że to osoba wymagająca całodobowej opieki, która nie ma możliwości korzystania z mieszkania wspomaganego, a jedyną opcją jest placówka całodobowa. Tymczasem takie osoby są w stanie odnaleźć się i funkcjonować w mieszkaniu z usługami, w tym np. opiekuńczymi.

- Osoba doświadczająca przemocy — na potrzeby interwencji gdzie nie ma uzasadnienia i potrzeby realizacji treningu samodzielności wymaganego w mieszkaniach treningowych (mieszkania o charakterze interwencyjnym, ochronnym i ukrytym).
- 16-letni wychowanek pieczy zastępczej który powinien testować i uczyć się samodzielności w mieszkaniach treningowych już w tym wieku, a nie dopiero od 18 roku życia.

W mieszkaniach z usługami nie obowiązuje skierowanie i decyzja administracyjna stosowane w systemie pomocy społecznej. W tym przypadku obowiązuje umowa cywilno-prawna pomiędzy podmiotem zarządzającym mieszkaniem, a osobą korzystającą. Możliwe i rekomendowane jest zastosowanie w uzasadnionych sytuacjach w następnej kolejności umowy najmu.

Wszystkie pozostałe elementy standardu powinny być stosowane zgodnie z Wytycznymi EFS+.

III. Mieszkania z usługami/ze wsparciem a organizacje społeczeństwa obywatelskiego

Kwestia prowadzenia mieszkań z usługami/ze wsparciem przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego jest istotna z uwagi na fakt, iż mieszkania wspomagane oraz mieszkania treningowe mogą być zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej prowadzone przez:

- 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej;
- 2) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w art. 25.

Oznacza to, iż wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego+ w ramach programów regionalnych nie jest możliwe w ramach bezpośredniego konkursu dotyczącego mieszkań treningowych i wspomaganych, skierowanego do organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

W takim przypadku możliwa jest natomiast realizacja projektów o charakterze partnerskim pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a organizacją pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub podmiotem wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącymi działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (na zasadach określonych w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079).

Jednak samodzielna realizacja projektu dotyczącego mieszkań wspomaganych i treningowych jest możliwa tylko w przypadku, gdy jest to zadanie zlecone przez jednostkę samorządu terytorialnego. Oznacza to, iż beneficjentem może być jednostka samorządu terytorialnego, która następnie zleci zadanie, lub partnerstwo jednostki samorządu terytorialnego z organizacją.

Jeśli dana Instytucja Zarządzająca chce skierować konkurs o charakterze mieszkaniowym bezpośrednio do organizacji pozarządowych, powinien to być konkurs obejmujący mieszkania z usługami/ze wsparciem.

Materiał opracowany przez Grupę niezależnych ekspertów ds. rozwoju usług społecznych i zdrowotnych
Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN w składzie: *Anna Bugalska, Cezary Miżejewski, Piotr Olech, Jakub Wilczek*

Załącznik

Systematyka mieszkań treningowych, mieszkań wspomaganych oraz mieszkań ze wsparciem i usługami

Cecha mieszkania	Mieszkania treningowe i wspomagane Ustawa o pomocy społecznej art. 53 i rozporządzenie	Mieszkania treningowe i wspomagane Wytyczne EFS+	Mieszkania ze wsparciem – rekomendacje eksperckie adresowane do IZ i ROPS, które zgodnie z Wytycznymi EFS+ przygotowują standardy mieszkań z usługami/ze wsparciem	Mieszkania z usługami – rekomendacje eksperckie adresowane do IZ i ROPS, które zgodnie z Wytycznymi EFS+ przygotowują standardy mieszkań z usługami/ze wsparciem
Najem lokalu	Zakaz	W zakresie projektów współfinansowanych ze środków EFS+, zgodnie z zaleceniami z Komentarza do Wytycznych EFS+, „ważne jest, aby osoba korzystająca z tego rodzaju pomocy, otrzymywała na czas realizacji projektu odpowiedni tytuł prawny (np. umowę najmu lub kontrakt). Tytuł ten powinien być dostosowany do charakteru mieszkania, które może oferować wsparcie krótkoterminowe (o charakterze treningowym) i długoterminowe (o charakterze wspomagany)”.	Rekomendowany	Fakultatywny

Podmioty prowadzące	<p>1) Każda jednostka organizacyjna pomocy społecznej;</p> <p>2) organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w art. 25.</p> <p><u>W uproszczeniu: NGO mogą prowadzić mieszkania wyłącznie na zlecenie samorządu.</u></p>	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	<p>Szerszy katalog podmiotów uprawnionych do prowadzenia mieszkań niż w ustawie o pomocy społecznej</p> <p>1) Każda JST lub jej jednostka organizacyjna (w praktyce oznacza to że mogą mieszkania prowadzić także jednostki spoza systemu pomocy społecznej)</p> <p>2) Każda organizacja pozarządowa (art. 3 ust 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) samodzielnie</p>	<p>Szerszy katalog podmiotów uprawnionych do prowadzenia mieszkań niż w ustawie o pomocy społecznej</p> <p>1) Każda JST lub jej jednostka organizacyjna (w praktyce oznacza to że mogą mieszkania prowadzić także jednostki spoza systemu pomocy społecznej)</p> <p>2) Każda organizacja pozarządowa (art. 3 ust 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) samodzielnie</p>
Grupa docelowa	Osoba pełnoletnia , która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Przede wszystkim: <ul style="list-style-type: none"> osoby w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością; 	Szerszy katalog osób uprawnionych niż w pozostałych rodzajach mieszkań, obejmujący także: <ul style="list-style-type: none"> Osoby pełnoletnie lub rodziny, które ze względu na

	<p>funkcjonowaniu, <u>ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki</u>, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach</p> <p>Mieszkanie wspomagane jest <u>w szczególności</u> przeznaczone dla:</p> <p>1) osoby niepełnosprawnej, w tym osoby</p>		<ul style="list-style-type: none"> • osoby z niepełnosprawnością; • osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym wymagające całodobowej opieki; • osoby wychodzące i opuszczające system pieczy zastępczej lub instytucje dla dzieci i młodzieży; • osoby starsze; • osoby z problemami zdrowia psychicznego; • osoby objęte ochroną międzynarodową lub ochroną krajową. 	<p>trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia, w tym osoby wymagające usług w zakresie opieki całodobowej, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożone bezdomnością, osoby opuszczające pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach</p>
--	---	--	--	--

	<p>niepełnosprawnej fizycznie lub osoby z zaburzeniami psychicznymi</p> <p>2) osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chorej.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • osoby niepełnoletnie, które wymagają opieki całodobowej • osoby niepełnoletnie między 15 a 18 rokiem życia przebywające w systemie pieczy zastępczej, które potrzebują trenować samodzielność i niezależność przed opuszczeniem systemu pieczy zastępczej na stałe.
Funkcje	<p>TRENINGOWE W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, <u>w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia</u></p> <p>WSPOMAGANE W mieszkaniu wspomaganym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji</p>	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	<p>Główną potrzebą, na którą odpowiadają mieszkania ze wsparciem jest docelowo zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych oraz integracja społeczna osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i potrzebujących wsparcia poprzez ich włączenie społeczne z wykorzystaniem zasobów lokalnej społeczności.</p> <p>Główne cele dla realizacji mieszkań ze wsparciem to zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa mieszkaniowego, niezależne życie, zdrowienie i dobrostan a także integracja społeczna.</p>	<p>Mieszkania z usługami mogą pełnić w szczególności następujące funkcje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Treningową, 2) Wspomaganą 3) Wytchnieniową 4) Interwencyjną 5) Rehabilitacji społecznej

	kontaktów społecznych, <u>w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości.</u>			
Minimalny standard usług	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i rozporządzeniem w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i rozporządzeniem w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych	Zgodnie z Wytycznymi EFS+ Zasady niewskazane w Wytycznych określa IZ RP we współpracy z ROPS.	Zgodnie z Wytycznymi EFS+ Zasady niewskazane w Wytycznych określa IZ RP we współpracy z ROPS.
Minimalny standard pomieszczeń	12 m ²	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Zgodnie z Wytycznymi EFS+ Zasady niewskazane w Wytycznych określa IZ RP we współpracy z ROPS.	Zgodnie z Wytycznymi EFS+ Zasady niewskazane w Wytycznych określa IZ RP we współpracy z ROPS.
Maksymalna liczba osób w mieszkaniu	Liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6.	Wymogi bardziej restrykcyjne niż w ustawie o pomocy społecznej. Liczba miejsc w mieszkaniu nie może być większa niż 3, chyba że większa liczba miejsc wynika z faktu bycia rodziną w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.	Zgodnie z Wytycznymi EFS+	Zgodnie z Wytycznymi EFS+
Maksymalna liczba osób w pokoju	W jednym pomieszczeniu mieszkalnym nie więcej niż 2 osoby.	Wymogi bardziej restrykcyjne niż w ustawie o pomocy społecznej. Pokoje w mieszkaniu powinny być 1-osobowe.	Zgodnie z Wytycznymi EFS+	Zgodnie z Wytycznymi EFS+
Zasady dot. rozproszenia mieszkań	Brak	Wymogi bardziej restrykcyjne niż w ustawie o pomocy społecznej. Mieszkania nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości,	Zgodnie z Wytycznymi EFS+	Zgodnie z Wytycznymi EFS+

		<p>na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej, rozumiana zgodnie z definicją zawartą w wykazie pojęć w Wytycznych EFS+.</p> <p>W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, mieszkania treningowe, wspomagane lub mieszkania z usługami/ze wsparciem mogą stanowić 50% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba takich mieszkań wynosi 4 i 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 4. W przypadku mieszkań, w których przebywa jedna osoba, mieszkania te mogą stanowić 100% lokali w przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, a w przypadku większych nieruchomości — odpowiednio 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 8.</p>		
Okres pobytu	Treningowe – określony Wspomagane – określony lub w przypadku OzN ze stopniem umiarkowanym lub znaczny lub w przypadku innych osób w uzasadnionych przypadkach na czas nieokreślony	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Czas nieokreślony lub określony Pobyty długoterminowe Przejściowe lub tymczasowe Określa IZ RP we współpracy z ROPS	Czas nieokreślony lub określony Pobyty długoterminowe Przejściowe lub tymczasowe Określa IZ RP we współpracy z ROPS

Sposób skierowania	<p>JST - Decyzja, wydawana po dokonaniu ustaleń między podmiotem kierującym do tej formy wsparcia, podmiotem prowadzącym mieszkanie treningowe lub wspomagane oraz osobą ubiegającą się o pobyt w tym mieszkaniu lub jej przedstawicielem ustawowym, zwanych dalej „kontraktem mieszkaniowym”</p> <p>NGO na zlecenie JST – umowa cywilno-prawna</p>	Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej	Nie obowiązuje decyzja ani kontrakt, podstawą świadczenia usług w mieszkaniu jest umowa cywilno-prawna. Ze względu na specyfikę tej formuły jednocześnie z mieszkańcem podpisywana jest umowa najmu, aby uzyskać pełnię praw lokatorskich i to ona jest kluczowa.	Nie obowiązuje skierowanie lub decyzja administracyjna, podstawą świadczenia usług w mieszkaniu jest umowa cywilno-prawna. Możliwe i rekomendowane jest zastosowanie w następnej kolejności umowy najmu.
Obowiązek zgłoszenia do rejestru wojewody	Tak	Tak	Nie	Nie